

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
sekcia médií, audiovizíe a autorského práva
odbor autorského práva a kinematografie

V Ý K L A D Z Á K O N A

č. 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom
(autorský zákon) v znení neskorších predpisov

Úplne znenie vykladaného ustanovenia

§ 33

Použitie diela na informačné účely

(1) *Súhlas autora sa nevyžaduje na*

- a) *vyhotovenie rozmnoženiny diela zverejneného v novinách alebo v inom informačnom prostriedku o aktuálnych udalostiach alebo témach hospodárskeho, politického alebo iného spoločenského charakteru a na verejný prenos s takýmto obsahom; to neplatí, ak si autor v jednotlivých prípadoch vyhradil právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný prenos tohto diela,*
- b) *vyhotovenie rozmnoženiny a verejný prenos krátkej časti diela vnímateľného pri aktuálnych udalostiach, ktoré sú predmetom spravodajstva,*
- c) *vyhotovenie rozmnoženiny a verejný prenos prednášky, príhovoru alebo iného diela podobnej povahy predneseného na verejnosti,*
- d) *verejné rozširovanie rozmnoženiny vyhotovenej podľa písmena a) až c) predajom alebo inou formou prevodu vlastníckeho práva, ak si autor diela takéto právo nevyhradil.*

(2) *Na použitie podľa odseku 1 sa primerane vzťahuje ustanovenie § 25 tretia veta.*

(3) *Za použitie diela podľa odseku 1 nevzniká povinnosť uhradiť autorovi odmenu.*

Výklad

Podľa §7 ods. 1 zákona č. 618/2003 Z.z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej ako „AZ“) je predmetom autorského práva literárne a iné umelecké dielo a vedecké dielo, ktoré je výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora.

Ochrana podľa AZ sa nevzťahuje o. i. na text právneho predpisu, úradné rozhodnutie, verejnú listinu, verejne prístupný register, úradný spis, slovenskú technickú normu vrátane ich

prípravnej dokumentácie a prekladu, denné správy a prejavy prednesené pri prerokúvaní vecí verejných, pri čom na súborné vydanie týchto prejavov a na ich zaradenie do zborníka je potrebný súhlas toho, kto ich predniesol (§7 ods. 3 písm. b) AZ).

Vylúčenie denných správ z autorskoprávnej ochrany vychádza jednak z Čl. 2 ods. 8 Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel (publikovaný pod č. 133/1980 Zb.) (ďalej ako „BD“), podľa ktorého sa ochrana podľa tohto dohovoru nevzťahuje na denné správy ani na rozličné skutočnosti, ktoré majú povahu iba tlačových informácií, a jednak zo samotnej povahy denných správ, ktoré nevykazujú znaky diela v zmysle autorského práva.

U denných správ nemožno hovoriť o výnimke z uplatňovania autorskoprávnej ochrany ako je tomu napr. pri úradnom rozhodnutí (rozsudok súdu), ktoré síce znaky autorského diela môže vykazovať, avšak autorskoprávna ochrana mu je odopretá vo verejnom záujme.

Podľa §33 ods. 1 AZ sa súhlas autora nevyžaduje na

- a) vyhotovenie rozmnoženiny diela zverejneného v novinách alebo v inom informačnom prostredí o aktuálnych udalostiach alebo témach hospodárskeho, politického alebo iného spoločenského charakteru (ďalej iba ako „dielo“) a na verejný prenos s takýmto obsahom, čo však neplatí, ak si autor v jednotlivých prípadoch vyhradil právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný prenos tohto diela,
- b) vyhotovenie rozmnoženiny a verejný prenos krátkej časti diela vnímateľného pri aktuálnych udalostiach, ktoré sú predmetom spravodajstva,
- c) vyhotovenie rozmnoženiny a verejný prenos prednášky, príhovoru alebo iného diela podobnej povahy predneseného na verejnosti,
- d) verejný rozširovanie rozmnoženiny vyhotovenej podľa písmena a) až c) predajom alebo inou formou prevodu vlastníckeho práva, ak si autor diela takéto právo nevyhradil,

pri čom primerane platí, že pri použití diela v zmysle uvedeného sa musí uviesť meno autora alebo jeho pseudonym, ak nejde o anonymné dielo, alebo meno osoby, pod ktorej menom sa dielo uvádza na verejnosti, ako aj názov diela a prameň.

Podľa §33 ods. 3 AZ za použitie diela podľa ods. 1 nevzniká povinnosť uhradiť autorovi odmenu.

Uvedené ustanovenia AZ upravujú tzv. spravodajskú licenciu, ktorej podstatou je obmedzenie autorského práva vo verejnom záujme, konkrétne v záujme slobodného, jednoduchého a účelného prístupu širokej verejnosti k informáciám o aktuálnych udalostiach alebo témach hospodárskeho, politického alebo iného spoločenského charakteru.

Zákon vychádza z primeraného vyváženia záujmu spoločenského (verejného) a záujmu súkromného, teda záujmu individuálneho autora, kedy reguluje spravodajskú licenciu ako dispozitívne ustanovenie v tom zmysle, že autor má zákonné oprávnenie vyhradiť si svoje právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný prenos svojho diela. Ak autor toto svoje právo využije, zákonná spravodajská licencia sa nepoužije a každý subjekt, ktorý by chcel používať predmetné dielo formou jeho rozmnožovania, či iného verejného prenosu musí uzatvoriť s autorom riadnu licenčnú zmluvu podľa AZ.

Ak chce autor využiť zákonom ustanovenú možnosť vyhradiť si svoje právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný prenos svojho diela, ako aj na verejný rozširovanie rozmnoženiny svojho diela predajom alebo inou formou prevodu vlastníckeho práva, musí tak urobiť zákonom predpísaným spôsobom. Podľa gramatického výkladu predmetného ustanovenia AZ, ktoré rieši práve otázku „autorskej výhrady“ (používa sa i termín

„copyrightová výhrada“), t.j. z ustanovenia §33 ods. 1 písm. a), ktoré *expressis verbis* hovorí, že subjektom výhrady je autor, ktorý si túto výhradu musí uplatniť v jednotlivých prípadoch, teda pri každom svojom autorskom diele osobitne, je nepochybné, že nepostačí ak autorskú výhradu uplatní odvodený nositeľ výkonu autorských (majetkových) práv a už vôbec nie ak tak urobí iba formou tzv. generálnej výhrady k viacerým autorským dielam súčasne.

Podľa §38 AZ obmedzenia majetkových práv autora sú dovolené len v osobitných prípadoch ustanovených v ustanoveniach §§ 24 až 37 AZ, pri čom nakladanie s dielom podľa týchto ustanovení nesmie byť v rozpore s bežným využitím diela a nesmie neodôvodnene zasahovať do právom chránených záujmov autora.

Uvedené ustanovenie AZ zavádza tzv. trojstupňový test (*three-step test*)¹, ktorý vychádza z Čl.9 ods. 2 BD, podľa ktorého sa zákonodarstvám štátov Únie vyhradzuje možnosť dovoliť rozmnožovanie týchto diel v určitých osobitných prípadoch, pokiaľ také rozmnoženie nenarušuje normálne využívanie diela a nespôsobuje neospravedliteľnú ujmu oprávneným záujmom autora. Uvedený test pozostáva z nasledovných krokov:

- a) obmedzenia majetkových práv autora sú dovolené len v osobitných zákonom ustanovených prípadoch (tzv. zákonné licencie),
- b) nakladanie s dielom nesmie byť v rozpore s bežným využitím diela a
- c) nakladanie s dielom nesmie neodôvodnene zasahovať do právom chránených záujmov autora.

Na to, aby bolo možné použiť spravodajskú licenciu musia byť uvedené podmienky v každom jednotlivom prípade naplnené kumulatívne.

Ustanovenia AZ upravujúce spravodajskú licenciu sú v kontexte Čl.10bis ods. 1 BD, podľa ktorého zákonodarstvám štátov Únie sa vyhradzuje, aby dovolili rozmnožovať tlačou, vysielat' rozhlasom alebo televíziou alebo prenášať po drôte na verejnosť články o aktuálnych hospodárskych, politických alebo náboženských otázkach uverejnené v novinách alebo časopisoch alebo diela tej istej povahy vysielané rozhlasom alebo televíziou, pokiaľ rozmnožovanie, vysielanie rozhlasom alebo televíziou alebo taký prenos nie je výslovne vyhradený, pri čom však vždy treba zreteľne uviesť prameň. Uvedené ustanovenia zároveň predstavujú riadnu implementáciu čl. 5 ods. 3 písm. c) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES o harmonizácii niektorých aspektov autorského práva a súvisiacich práv v informačnej spoločnosti, ktorý upravuje rozsah a obsah tzv. spravodajskej licencie.

Zákon (AZ) spolu s uvedenými dokumentmi jednoznačne zdôrazňujú vo vzťahu k ustanoveným obmedzeniam ich reštriktívny výklad. Pri spravodajskej licenci je striktné vymedzené dielo, na ktoré sa táto zákonná licencia vzťahuje ako dielo zverejneného v novinách alebo v inom informačnom prostriedku, ďalej použitie diela ako striktné viazané účelom, a to spravodajským účelom, teda účelom komunikovania informácií, a napokon je limitované aj tematické ohraničenia diela ako dielo o aktuálnych udalostiach alebo témach hospodárskeho, politického alebo iného spoločenského charakteru, pri čom táto povaha diela musí byť zachovaná nielen v čase jeho pôvodného zverejnenia, ale i v čase jeho prevzatia.

Je teda zrejmé, že spravodajská licencia sa týka výhradne diel, ktoré sú šírené v novinách, resp. iných informačných prostriedkoch (šírené tlačou) a zároveň ide o diela o aktuálnych udalostiach alebo témach hospodárskeho, politického alebo iného spoločenského

---

¹ K tomu bližšie pozri napr.: ADAMOVIČ, Z.: Denné správy a novinové články z pohľadu autorského práva na Slovensku. In: Duševné vlastníctvo. Roč. 11, č. 1/2007. s. 24-29

charakteru. Všetky ostatné diela a ich použitie nespadá pod obmedzenie dané zákonnou spravodajskou licenciou.

Autorskoprávna ochrana sa uplatňuje výlučne iba na autorské diela, pri čom v prípade tlače a iných informačných prostriedkov treba striktne oddeľovať autorské diela od ostatného „neautorského“ obsahu (denné správy, inzercia a pod.).

Zákonná spravodajská licencia môže byť uplatnená vždy ak:

1. ide o autorské dielo zverejnené v novinách alebo v inom informačnom prostriedku o aktuálnych udalostiach alebo témach hospodárskeho, politického alebo iného spoločenského charakteru,
2. nakladanie s týmto dielom nesmie byť v rozpore s bežným využitím diela,
3. nakladanie s dielom nesmie neodôvodnene zasahovať do právom chránených záujmov autora,
4. sám autor si nevyhradí individuálne ku každému svojmu autorskému dielu právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný prenos tohto diela, resp. na verejné rozširovanie rozmnoženiny tohto diela predajom alebo inou formou prevodu vlastníckeho práva.

Ak čo i len jeden z uvedených znakov nie je naplnený, nemožno spravodajskú licenciou uplatniť a ak chce tretí subjekt použiť predmetné autorské dielo, je zo zákona povinný získať súhlas na takéto použitie diela uzatvorením platnej licenčnej zmluvy so subjektom oprávneným na výkon daného práva v písomnej forme.

* * * * *

zverejnené dňa 16. júla 2007